

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Obligationibus Specialibus Certorum Statuum, De
Sacramentis In Genere, Et In Specie, Et De Censuris Et Irregularitatibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDXXXIV.

VD18 90392167

Q. 5. An & quibus Confessor tenetur denegare, vel differre absolutionem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41032

re secundum conscientiam prudenter formatam: ideoque tunc censetur bene dispositus.

Q. 5. *An & quibus Confessor tenetur denegare, vel differre absolutionem?*

Resp. Tenetur denegare iis omnibus, quos cognoscit carere Contritione ac dispositione debita: alioqui grave sacrilegium admitteret; nam ex communi sent. faceret Sacramentum nullum, dando absolutionem invalidam & inutilem defectu materiæ debitæ. Et secundum Scotistas Sacramentum inutile, utpote destitutum effectu suo, ob defectum dispositionis necessariò requisitæ ad illum. Quare Rituale Roman. ait: *Videat diligenter Sacerdos, quando & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio; ne absolvat eos, qui talis beneficii sunt incapaces: quales sunt, qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant, &c.* Igitur secundum hoc principium certum & Doctrinam Patrum, Canonum, & S. Caroli in Instruct. Confessor. absolutio negari debet.

1. iis qui nolunt rem alienam restituere, debita solvere, vel honorem aut famam læsam, aut quodlibet aliud damnum illatum resarcire,

cum possunt, aut dare operam ut facultatem ista præstandi, si non habeant, comparent.

2. Qui non curant tollere habitum peccandi, ut si non adhibeant remedia necessaria à Confessario aliàs præscripta, vel aliunde cognita: nam carent proposito efficaci emendationis, quòd exigit destructionem causarum peccati: nulla autem propior est habitu.

3. Qui uti renuunt remediis, quæ à Confessario judicantur necessaria ad emendationem, vel impositas pœnas meritas, & eorum facultati accommodatas persolvere nolunt.

4. Qui retinent voluntatem duellum datâ occasione offerendi vel acceptandi, aut aliud peccatum mortale admittendi.

5. Qui inimicitias & odia deponere, injuriam acceptam condonare, vel reconciliari nolunt, offensorem sincerè propter Deum non amant, nec parati sunt pro illo orare, ei benevolentix signa communia exhibere, & in necessitate subvenire. *Falsa sit pœnitentia: si odium in corde gestetur, aut si offenso cuilibet non satisfaciatur, aut si offendentem offensus non indulgeat.* ait Conc. Gener. Later. 2. can. 22.

6. Qui nolunt corrigere luxum & sumptus superfluos in cibo, potu, vestitu, ornatu, conviviiis, famulatu, &c. qui ad mortale pertinent; ut si propter illos contrahantur debita, quæ solvi nequeant, si stipendia famulorum aut operariorum, vel alia debita non solvan-

tur

tur, si eleemosynæ debitæ omittantur, &c. vel si inde scandalum oriatur.

7. Qui occasionem proximam peccandi deserere nolunt: unde Innoc. XI. damnavit hanc propos. *potest aliquando absolvi, qui in proximâ occasione peccandi versatur, quam potest & non vult omittere; quin imò directè & ex proposito querit, aut ei se ingerit.* Hinc S. Carolus in Instruct. cit. monet non esse absolvendos eos qui vitam in otio agunt, vel malorum consortium aut cauponam frequentant, vel choreas (*vulgo Bals.*) adeunt, nisi habeant firmum propositum ab his deinceps abstinendi. Idem dic de Comœdiis amatoriiis, & aliis spectaculis periculosis.

8. Iis qui occasionem peccandi aliis præbent, nisi efficaciter desistere statuerint, quales sunt qui componunt, imprimunt, dant, vel vendunt libros amatorios, vel contra fidem, aut bonos mores; qui domum aleatoribus præbent, qui Comœdias periculosas exhibent; item fæminæ, quæ pectus nudum gestant, nec excusantur ob consuetudinem; nam (ut ait S. Antonin.) *Valde turpis & impudicus est talis usus; & idè non servandus: non sequeris turbam ad faciendum malum.* Exod. 23. &c.

9. Qui nolunt abstinere ab usura, superstitionibus, artibus, commerciis aut contractibus illicitis, aut à quovis alio opere malo. Ratio horum omnium est: quia ejusmodi homi-

nes carent proposito efficaci servandi omnia mandata, & vitandi peccatum mortale, ejusque occasiones proximas; ideoque Contritione.

10. Qui ignorant res necessarias ad salutem necessitate medii, ut Myſteria SS. Trinitatis & Incarnationis, beatitudinem æternam justis perseverantibus rependendam, pœnas æternas peccatoribus paratas: nam sine horum fide explicita nemo adultus justificari potest. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Absolutionis capax est homo, quantumvis laborat ignorantia Myſteriorum Fidei; etiamſi per ignorantiam culpabilem nesciat Myſterium SS. Trinitatis, & Incarnationis Domini.* Hinc nequeunt validè absolvi, nisi prius ista didicerint. Idem dic de Actu Contritionis, cum sit de necessitate Sacramenti.

Qui autem ignorant ea, quæ sunt solum necessaria necessitate præcepti, ut aliqua alia fidei dogmata, vel mandata aliqua Dei aut Ecclesiæ, vel obligationes sui status ac conditionis proprias, debent hæc doceri ante absolutionem, si pauca horum ignorent, quæ brevi tempore discere queant: sin minus, differenda est absolutio, donec ea omnia didicerint, si jam moniti neglexerunt discere; quia sunt in habitu negligentæ culpabilis, cum teneantur graviter ista scire, & tamdiu actu peccant, quamdiu ea non ediscunt, cum possunt. Nec Confessor potest prudenter credere eos hanc obli-

obligationem postea impleturos, eò quòd id promittant, cum jam fidem datam fefellerint. Quò si nondum fuerint moniti, poterunt, si nihil aliud impediatur, absolvi, præmissâ instructione de his saltem rebus quæ sunt de necessitate mediæ & Sacramenti, & impositâ obligatione alias quàm primum ediscendi. Ita S. Carol. in Instruct. Confessor. addens neque absolvi debere Patres & Matres-familias, qui liberos suos aut domesticos horum notiâ imbuere per se vel per alios non curant; vel non invigilant, ut iidem Dei & Ecclesiæ præcepta observent, aut (quod pejus est) eorum observationem impediunt; vel retinent domesticos qui sunt aliis scandalo, nec se emendant. Si tamen spondeant ista se præstituros, & nondum de iis moniti fuerint, poterunt absolvi: secus, si jam moniti omiserunt, donec emendationem operibus probaverint.

Resp. II. Extra articulum mortis, Confessor tenetur generatim differre absolutionem iis, quorum dubia ei apparet Contritio ac dispositio debita, & quos non potest prudenter judicare habere debitum dolorem ac propositum efficacem ac universale non peccandi, donec adsint sufficientia conversionis veræ ac Contritionis debitæ signa: nam alioqui sine necessitate & temerè exponeret Sacramentum periculo nullitatis, & privationis effectûs, applicando formam materiæ dubiæ nec moraliter certæ, & subjecto dubiè disposito; & sic com-

Et s

mitte-

mitteret grave sacrilegium; nam vera Con-
 tritio excommuni, est materia proxima & per
 se essentialis Sacramenti, & ex Scotistis est sal-
 tem dispositio necessaria ad ejus effectum.
 Confessor (inquit Suarez disp. 32. sect. 2. tenetur
 justitiam & religionem in ejus administratione
 servare; quia & judicium & actionem sacram
 exercet. Cui muneris ut satisfaciat, unum ex pra-
 cipuis est, ut dispositionem conscientiae Pœnitentis
 sufficienter agnoscat. Est enim præcipuum hujus
 materia fundamentum, non posse Confessorem lici-
 tē pœnitentem absolvere, nisi ille sit bene dispositus
 ad absolutionem suscipiendam. Primo, quia non
 potest ipse absolvere, nisi quem Christus etiam ab-
 solvit; gerit enim vices Christi, & quæ ipse solvit
 in Terris, debent soluta manere & in Cœlis: aliàs
 clavis errabit, & Minister illā abutetur, & pecca-
 bit. Secundò, quia tenentur Ministri Sacramento-
 rum non dare illa indignis. Tertiò, quia est ju-
 dex, & tenetur justum judicium facere. Ex quo
 fit, priusquam absolvat, necesse esse, ut prudenter
 judicet Pœnitentem esse dispositum; quia aliàs se
 exponeret periculo errandi, & sine sufficienti co-
 gnitione operatur. Præterea Confessor debet
 esse dispensator fidelis ac prudens applicatio-
 nis meritorum Christi, & Sacramentum gra-
 tiæ collativum prudenter ac sanctè admini-
 strare. Ergo, citra necessitatem seu articulum
 mortis, non ei licet administrare hoc Sacra-
 mentum cum materia vel dispositione, quæ
 prudenter judicari nequeat vera, ac sufficiens
 ad

ad valorem & effectum Sacramenti. Contritio autem dubia, aut quæ non est probabilius vera quam falsa, non potest prudenter judicari vera ac sufficiens. Et quamvis pœnitenti credi debeat in iis, de quibus se accusat; cum Confessor nequeat ejus peccata nisi ex ipso cognoscere; non sufficit tamen testimonium Pœnitentis asserentis se esse contritum, dum aliunde adest ratio dubitandi de veritate ejus Contritionis, & debitæ dispositionis; nam ipse & seipsum & Confessarium decipere potest, ut notat S. Gregor. Pastor. curæ. I. p. c. 9. ibi: *Sæpè sibi de se mens ipsa mentitur, & fingit se de bono opere amare quod non amat, de mundi autem gloria non amare quod amat.* & in I. l. Reg. c. 6. ait: *In fructu, non in foliis aut ramis pœnitentia cognoscenda est. Quasi arbor bona, voluntas bona: Confessionis ergò verba, quid sunt aliud nisi folia?* Quare S. Carol. in Instruct. Confessor. quas Clerus Gallicanus præcepit, ut ab omnibus Sacerdotibus accuratè servarentur, ait: *Absolutio, donec emendatio perspiciatur, differri debet his, qui licet se peccatum dimissuros polliceantur, ab illo tamen non separandos Confessor probabiliter judicabit.*

Resp. III. Extra periculum mortis, juxta principia tradita, & Doctrinam S. Caroli in Instruct. Confessor. tenetur Confessor speciatim differre absolutionem, præsertim.

I. Implicatis consuetudine peccandi mortaliter, qui nondum efficaciter conati sunt eam emen-

emendare, licet emendationem promittant; donec vitiosum habitum sic vicerint, ut periculum proximum seu probabile peccandi sublatum sit. Tum quia vera conversio consuetudinarii est valde rara ac perdifficilis, nec brevi tempore fieri solet, ut constat ex Patribus & experientiâ: ergo prius operibus probari debet, ut possit prudenter credi. Tum quia prava consuetudo est occasio proxima peccandi, & eò peior quòd interna est. Tum quia dilatio absolutionis est medium moraliter necessarium ad pravi habitûs emendationem, cum experientia constet eum sine dilatione illa communiter non emendari: Confessor autem, ut medicus spiritualis tenetur adhibere remedia ad pœnitentis emendationem apta & moraliter necessaria. Tum quia gratia Sacramentalis exponeretur morali periculo proxima destructionis, cum graviori damno pœnitentis; nam dum durat malus habitus, homo est in periculo proximo statim & saepe peccandi, cum habitus ille propensionem maximam, & necessitatem moralem peccandi pariat. Confessor autem ut Minister Sacramenti, circa necessitatem non debet conferre gratiam, quam prudenter iudicat brevi amittendam, nisi eam differat, & ut Medicus debet curare ut sanitas, quam confert, non tam citò amittatur, sed sit moraliter saltem stabilis: imprudenter enim ageret medicus, qui statim daret remedium, quod prudenter iudicaret

caret allaturum sanitatem, brevi cum maiore damno amittendam si statim detur, cum moraliter stabilem afferre, & morbum curare possit, si differatur. *Quod facile sanatur, non multum cavetur: ex difficultate autem sanationis erit diligentior custodia receptæ sanitatis.* ait S. August. in Psal. 6. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, etsi emendationis spes nullæ appareat, nec est neganda nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.*

2. Recidivis, seu iis qui post plures Confessiones pluries relapsi sunt in eadem peccata: tum quia qui pluries fidem datam fefellerunt, non possunt nisi ex operibus prudenter iudicari habere verum & efficax propositum: tum quia recidivorum pœnitentiæ semper à Patribus existimatæ sunt saltem valde suspectæ & dubiæ. Quare S. Isidor. in c. 11. de pœnit. dist. 3. ait: *Irrisor est, non pœnitens, qui adhuc agit quod pœnitet.* At (ut docet De Lugo disp. 14. sect. 10.) certum est, quando dilatio necessaria est ad explorandum firmum propositum pœnitentis, de quo non satis constat, debere differri absolutioem. Præterea recidivi sine absolutioem dilatione emendari non solent: ideoque dilatio est remedium ipsis moraliter necessarium. *Non esset tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi,* ait Bellarm. ser. 8. de adventu. Rituale Tullense excipit eos, qui

qui relapsi sunt rarò, & solùm ex vi tentationis, vel occasionis urgentis non quæsita nec prævisæ.

3. Iis, qui aliena retinent, vel injuriam in fama, honore, vel aliis bonis intulêre, donec satisfecerint si possunt, quamvis promittant se statim satisfacturos, si jam semel admoniti id omiserunt. Ita S. Carolus in Instruct. Confessor. & Conc. Mediol. 1. Item iis, qui commercia illicita, vel artes prohibitas, aut occasionem peccandi voluntariam non dimisere donec deseruerint: & generatim iis qui obligationem aliquam gravem & urgentem non impleverunt ex negligentia, donec impleverint, si jam semel aut bis moniti fuerint, vel id promiserint: quia propositum quod nunc faciunt, non potest prudenter judicari magis efficax esse quàm prius factum. Et aliàs relinquerentur in probabili periculo peccandi ut antea, cujus probabilitatem facit fidei prius data violatio, & difficultas ista præstandi. Imò si res restituenda gravissimi sit momenti, non debet ordinariè absolvi pœnitens donec restituerit, si potest, quamvis antea monitus non fuerit: nam alioqui relinqueretur in gravi periculo non restituendi ob difficultatem talis restitutionis, & propensionem magnam differendi.

4. Qui inveteratas inimicitias exercent cum proximo, donec se ei reconciliaverint; vel etiam si inveteratæ non sint, contra fidem datam

tam nondum redierunt cum eo in gratiam, nec publica dederunt signa reconciliationis, ad tollendum publicæ inimicitæ scandalum; vel qui primi proximum offenderunt, & nolunt primi eum adire, & ei satisfacere, ut tenentur.

5. Qui publicum scandalum dederunt, donec illud sustulerint, ut docet Rituale Roman. quare is cuius peccata publica fuerunt, non est absolvendus antequam publicè appareat emendatus: alias absolutio esset scandalosa.

6. Adolescentibus qui vitam otiosam agunt, vel studia notabiliter negligere solent, donec emendati appareant. Idem dic de omnibus qui munus suum graviter negligere consueverunt.

7. Qui in examinanda conscientia graviter negligentes fuerint, donec meliùs examinarint, & se ad Contritionem meliùs excitarint. S. Carolus; nam talis negligentia indicat defectum debitæ Contritionis, ad quam obtinendam indigent tempore aliquo, precibus, & aliis mediis. Si tamen diligentiam bonâ fide adhibuerint, sed non sufficientem, charitas postulat ut Confessor interrogando hunc defectum suppleat, & Pœnitentem adjuvet ac disponat ad veram Contritionem, præsertim si sint rustici & rudes, qui imprimis adjuvandi sunt; nam de iis præsumitur, licet millies se examinent, non fore magis paratos, quàm si ab ipso Confessario, breviter examinentur.

8. Ver-

8. Versantibus in peccati occasione proxima ut infra-dicam.

Not. 1. Pœnitens non debet ordinariè remitti ultra 15. dies: nam æger non debet à Medico diu derelinqui, sed sæpiùs adjuvari; & aliàs periculum esset, ne Pœnitens animo cadat, ac desperet. Quòd si post tale tempus nondum sufficienter dispositus inveniatur, adhuc remittetur cum solatio, hortatione, & suggestione mediòrum magis efficacium, donec talis iudicetur.

Not. 2. Consuetudinariis & recidivis præscribenda sunt remedia suæ emendationi apta; qualia sunt oratio quotidiana matutina ac serotina, & crebra opera misericordiæ, auditio Missæ, opera virtutum vitiiis ac propensionibus pravis contrariarum, sui demissio ac diffidentia, fiducia in Deum, frequens Confessio apud eundem Confessarium pium & prudentem, meditatio motivorum vitandi peccatum, lectio piorum librorum, celeris repulsio prævæ cogitationis aut motionis; aliqua punitio quoties tale peccatum committitur, ut jejuni-um, largitio elemosynæ, aliqua oratio, &c. Examen conscientie quotidianum, & præsertim particulare hoc modo. Mane eliciatur propositum vitandi tale peccatum, & Deo offeratur cum petitione gratiæ; quoties commissum fuerit illud peccatum, statim eliciatur Contritio cum aliqua punitio; & saltem serò examinetur conscientia de illo: quod

quod si fuerit commissum, eliciatur Contritio, fiatque aliqua satisfactio: sin minus, Deo gratia agantur.

Q. 6. Quomodo Confessor se gerere debet erga eos qui versantur in occasione proxima peccati?

Not. 1. Occasio peccati est id omne, quod ad peccatum alicui, sive ex natura sua, sive ex parte Poenitentis fragilis. Dividitur in proximam & remotam. Proxima est ea quæ affert morale seu probabile periculum peccandi: sive est ea in qua quis verisimiliter est peccaturus. Remota, quæ non affert tale periculum. Remotam non tenemur fugere, alioqui deberemus omnes de mundo exire, ex I. Cor. 5. Quoniam creature Dei in odium factæ sunt, & in tentationem animabus hominum, & in muscipulam pedibus insipientium. Sap. 14.

Not. 2. Occasio proxima peccati duplex est, nempe per se, & per accidens. Occasio proxima per se est ea, quæ per se sic est apta inducere homines in peccatum mortale, ut spectatâ communi hominum fragilitate ac corruptione multi in ea verisimiliter peccaturi sint; ut quia in ea multi sæpè peccant, cuiusmodi sunt cum ea persona habitare, cum quâ soleas peccare, familiaritas inter adolescentes & puellas, aspectus minus pudici, &c. Occasio proxima per accidens, est quæ non habet vim inducendi communiter homines in